

สรุป อภิปราย และขอเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับคุณค่าของสารคดีที่ปรากฏในหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สรุปผลได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับคุณค่าของสารคดีที่ปรากฏในหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นครูที่สอนวิชาภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2526 จำนวน 90 คน และนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 450 คน จากโรงเรียนรัฐบาลในกรุงเทพมหานคร 15 แห่ง

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสารคดี จากนั้นได้สร้างแบบสอบถามสำหรับครูสอนวิชาภาษาไทย และนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นเกี่ยวกับคุณค่าของสารคดีที่ปรากฏในหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ แบบมาตราส่วนประเมินค่า และแบบเปิดโอกาสให้ตอบโดยเสรี แล้วนำแบบสอบถามไปให้ครูผู้สอน จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะ เมื่อปรับปรุงแบบสอบถามแล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครูสอนวิชาภาษาไทย 20 คน และนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น 20 คน แล้วนำผลจากการทดลองใช้นั้นมาปรับปรุงแก้ไข แล้วส่งแบบสอบถามไปยังครูภาษาไทย 90 ชุด ได้รับคืนมาครบ และนักเรียน 450 ชุด ได้รับคืนมา 448 ชุด ต่อจากนั้นผู้วิจัยได้นำข้อมูลมา

วิเคราะห์หาการย่อยละ คำเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานนำเสนอในรูปตารางและ
บรรยายประกอบ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยจากคำตอบของครูและนักเรียนสรุปได้ดังนี้

1. ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนใหญ่เป็น
เพศหญิง มีอายุระหว่าง 26-30 ปี มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
และส่วนใหญ่เคยสอนวิชาภาษาไทยมาแล้ว 6-10 ปี ส่วนนักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม
ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง และมีอายุระหว่าง 14-16 ปี
2. ครูและนักเรียนเห็นว่าเรื่องความสนุกในวัดเบญจมบพิตรให้คุณค่า
ด้านศิลปะการประพันธ์ คุณค่าด้านศีลธรรมและจรรยาโลงใจ อยู่ในระดับมากทุกประเด็น
ในด้านความรู้ครูเห็นว่าเรื่องนี้ให้ความรู้เกี่ยวกับสภาพสังคมในสมัยนั้นอยู่ในระดับมาก
ที่สุดและนักเรียนเห็นว่าอยู่ในระดับมาก ส่วนความรู้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
นักเรียนเห็นว่าอยู่ในระดับน้อยที่สุด ทั้งครูและนักเรียนยังเห็นสอดคล้องกันว่าเรื่องนี้
ให้ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาและศาสนาในระดับน้อย คุณค่าด้านความบันเทิง ครูเห็นว่า
เรื่องนี้ให้ความรู้ลึกซึ้งเชื่อถือหรือคอยตามเรื่องที่อ่านในระดับมากเป็นอันดับแรก นักเรียน
เห็นว่าให้ความเพลิดเพลินในระดับมากเป็นอันดับแรกทั้งครูและนักเรียนเห็นว่าเรื่อง
นี้ให้ความตกลงขบขันในระดับน้อย สำหรับคุณค่าด้านความคึกคัก ครูเห็นว่าเรื่องนี้เสริม
สร้างวิจาร์ญาณและความคิดวิพากษ์วิจารณ์ให้แก่ผู้อ่านได้มากเป็นอันดับแรก ส่วน
นักเรียนเห็นว่าเราให้แกเกิดความคิดที่จะช่วยกันอนุรักษ์พัฒนา และเผยแพร่วัฒนธรรม
ไทยในระดับมาก นอกจากนี้ครูและนักเรียนยังเห็นตรงกันว่าเรื่องนี้ส่งเสริมให้รู้จัก
คิดพิจารณาแก้ไขปัญหาอยู่ในระดับน้อย
3. ครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่า เรื่องพระยาไชยบูรณ์ ให้คุณค่า
ด้านศีลธรรมและจรรยาโลงใจอยู่ในระดับมากทุกประเด็น ส่วนคุณค่าด้านความรู้ ครูเห็น
ว่าให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อบุคคลและสังคม ในระดับมากเป็นอันดับแรก ส่วนนักเรียน

เห็นว่าให้ความรู้เกี่ยวกับสภาพสังคมในสมัยนั้นในระดับมาก และให้ความรู้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในระดับน้อยที่สุด ในด้านศิลปะการประพันธ์นั้นครูเห็นว่าอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรกคือ การลำดับความอ่านเข้าใจง่ายไม่สับสน นักเรียนเห็นว่าเรื่องนี้เลือกใช้รูปแบบการเขียนได้เหมาะสมกับเนื้อหาอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก สำหรับคุณค่าด้านความบันเทิงนั้น ครูและนักเรียนเห็นตรงกันว่าอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก คือ ให้ความรู้สึกประทับใจในเรื่องที่อ่าน และที่เห็นว่าอยู่ในระดับน้อย คือ ให้ความตกลงขบขันในด้านความคิด ครูเห็นว่าเรื่องนี้เสริมสร้างวิจารณ์และความคิดวิพากษ์วิจารณ์ให้แก่ผู้อ่านได้ในระดับมากเป็นอันดับแรก ส่วนที่นักเรียนเห็นว่าให้คุณค่าในระดับมากเป็นอันดับแรกคือ ส่งเสริมให้รู้จักคิดพิจารณาแก้ไขปัญหาต่าง ๆ

4. ครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่า เรื่องไขภาษาให้คุณค่าด้านศิลปะการประพันธ์ คุณค่าด้านศีลธรรมและจรรยาโลงใจ อยู่ในระดับมากทุกประเด็น ส่วนคุณค่าด้านความรู้ ครูเห็นว่าอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก คือ ให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อบุคคลและสังคม ส่วนนักเรียนเห็นว่าให้ความรู้ที่แปลกใหม่น่าสนใจในระดับมาก ทั้งครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่าเรื่องนี้ให้ความรู้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศิลปะและวัฒนธรรม อยู่ในระดับน้อย ในด้านความบันเทิง ครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่าอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก คือ ให้ความเพลิดเพลิน ส่วนที่ครูและนักเรียนเห็นว่าอยู่ในระดับน้อยคือ ให้ความตกลงขบขัน ส่วนคุณค่าด้านความคิดนั้น ครูเห็นว่าอยู่ในระดับมากทุกประเด็น นักเรียนเห็นว่าเสนอข้อคิดที่ลึกซึ้งคมคายสมเหตุสมผลและเป็นประโยชน์ ในระดับมากเป็นอันดับแรก

5. ครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่า เรื่องแม่ศรีเรือนให้คุณค่าด้านศิลปะการประพันธ์ คุณค่าด้านความคิด คุณค่าด้านศีลธรรมและจรรยาโลงใจ อยู่ในระดับมากทุก ๆ ประเด็น ส่วนคุณค่าด้านความรู้ ครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่าอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก คือ ให้ความรู้เกี่ยวกับสภาพสังคมในสมัยนั้น และที่ครูและนักเรียนเห็นตรงกันว่าอยู่ในระดับน้อย คือ ให้ความรู้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ปรัชญาและศาสนา สำหรับคุณค่าด้านความบันเทิง ครูและนักเรียนเห็น

ตรงกันว่าอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรกคือ ให้ความเพลิดเพลิน นอกจากรู้และนักเรียนยังเห็นตรงกันว่าเรื่องนี้ให้ความตลกขบขันในระดับน้อย

6. ครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่าเรื่องความดีที่ไม่รู้จักล้นบุญให้คุณค่าด้านศิลปะการประพันธ์ คุณค่าด้านศีลธรรมและจรรยาโลงใจอยู่ในระดับมากทุกประเด็น ส่วนคุณค่าด้านความรู้ ครูและนักเรียนเห็นตรงกันว่าอยู่ในระดับมากสองอันดับแรกคือ ให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อบุคคลและสังคม ให้ความรู้ที่ถูกต้องน่าเชื่อถือหรือมีหลักฐานอ้างอิง คุณค่าด้านความรู้ ครูและนักเรียนเห็นตรงกันว่าอยู่ในระดับน้อยคือ ให้ความรู้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ให้ความรู้เกี่ยวกับศิลปะและวัฒนธรรม ในด้านความบันเทิงนั้น ครูและนักเรียนเห็นตรงกันว่าอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ให้ความรู้สึกประทับใจในเรื่องที่อ่าน ให้ความรู้สึกเชื่อถือหรือคล้อยตามเรื่องที่อ่าน ส่วนที่ครูและนักเรียนเห็นว่าเป็นระดับน้อย คือ ให้ความตลกขบขัน สำหรับคุณค่าด้านความคิด ครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่าอยู่ในระดับมาก ได้แก่ เสนอข้อคิดที่ลึกซึ้งคมคาย สมเหตุสมผลและเป็นประโยชน์ เสริมสร้างวิจารณญาณและความคิดวิพากษ์วิจารณ์

7. ครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่าเรื่องพระยาพิชัยดาบหักให้คุณค่าด้านความคิด คุณค่าด้านศีลธรรมและจรรยาโลงใจ อยู่ในระดับมากทุกประเด็น ส่วนคุณค่าด้านความรู้ ครูเห็นว่าอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรกคือ ให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อบุคคลและสังคม นักเรียนเห็นว่าให้ความรู้เกี่ยวกับสภาพสังคมในสมัยนั้นในระดับมากเป็นอันดับแรก ทั้งครูและนักเรียนเห็นตรงกันว่าเรื่องนี้ให้ความรู้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ปรัชญาและศาสนา อยู่ในระดับน้อย ในด้านศิลปะการประพันธ์ ครูเห็นว่าอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรกคือ มีความต่อเนื่องของเนื้อหา ใจความสัมพันธ์กันตลอด ส่วนนักเรียนเห็นว่า เลือกรูปแบบการเขียนได้เหมาะสมกับเนื้อหาอยู่ในระดับมาก

สำหรับคุณค่าด้านความบันเทิง ครูเห็นว่าอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรกคือ ให้ความรู้สึกเชื่อถือหรือคล้อยตามเรื่องที่อ่าน ส่วนนักเรียนเห็นว่าเรื่องนี้ให้ความบันเทิงเราใจชวนให้ติดตามอ่านในระดับมาก ทั้งครูและนักเรียนเห็นตรงกันว่าเรื่องนี้ให้ความตลกขบขันอยู่ในระดับน้อย

8. ครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่าเรื่องความสามัคคี ใ้คุณคาคานคิดปะการประพันธ์ คุณคาคานความคิด อยู่ในระดั้มากทุกประเด็น ส่วนคุณคาคานความรู้ ครูและนักเรียนเห็นว่าอยู่ในระดั้มากเป็นอันดับแรกคือ ใ้ความรู้ที่ เป็นประโยชน์ตอบุคคลและสังคม ส่วนความรู้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอยู่ในระดับน้อย ในคานความบันเทิงนั้นครูเห็นว่าเรื่องนี้ใ้ความรู้สึกเชื่อถือหรือคลอตามเรื่องที้อาน ในระดั้มากเป็นอันดับแรก ส่วนนักเรียนเห็นว่า ใ้ความรู้สึกประทับใจ ในเรื่องที้อาน ในระดั้มาก ส่วนที่ครูและนักเรียนเห็นว่าอยู่ในระดับน้อยคือ ใ้ ความตลกขบขัน สำหรับคุณคาคานศีลธรรมและจรรโลงใจนั้นครูเห็นว่าอยู่ในระดั้มากทุกประเด็น นักเรียนเห็นว่าเรื่องนี้ส่งเสริมใ้เป็นคนดีมีคุณธรรม อยู่ในระดั้มากที้อุด นอกเหนือจากนั้นอยู่ในระดั้มาก

9. ครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่าเรื่องชีวิตปลาชอนใ้คุณคาคานความคิด คุณคาคานศีลธรรม อยู่ในระดั้มากทุกประเด็น ส่วนคุณคาคานความรู้ ครู และนักเรียนเห็นตรงกันว่าอยู่ในระดั้มากเป็นอันดับแรก คือ ใ้ความรู้ที่แปลกใหม่ น่าสนใจ ทีครูเห็นว่าอยู่ในระดับน้อยเป็นอันดับแรกคือ ใ้ความรู้เกี่ยวกับศิลปะและวัฒนธรรม นักเรียนเห็นว่าเรื่องนี้ใ้ความรู้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอยู่ในระดับน้อยเป็นอันดับแรก ในคานคิดปะการประพันธ์ ครูเห็นว่าอยู่ในระดั้มากทุก ประเด็น นักเรียนเห็นว่ามีส่วนโวหารอุปมาอุปไมยที้อยู่ในระดั้มาก นอกนั้นอยู่ใน ระดั้มาก สำหรับคุณคาคานความบันเทิง ครูเห็นว่าอยู่ในระดั้มากเป็นอันดับแรกคือ ใ้ความรู้สึกเชื่อถือหรือคลอตามเรื่องที้อาน นักเรียนเห็นว่าใ้ความเพิดิเคิดใน ระดั้มากเป็นอันดับแรก ส่วนที่ครูและนักเรียนเห็นตรงกันว่าอยู่ในระดับน้อยคือ ใ้ ความตลกขบขัน

10. ครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่าเรื่องขอคิจจากการบวช ใ้ คุณคาคานคิดปะการประพันธ์ คุณคาคานความคิด คุณคาคานศีลธรรมและจรรโลงใจ อยู่ในระดั้มากทุกประเด็น ส่วนคุณคาคานความรู้นั้น ครูและนักเรียนเห็นว่าเรื่องนี้ ใ้ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาและศาสนาในระดั้มากเป็นอันดับแรก ทั้งครูและนักเรียน เห็นว่าเรื่องนี้ใ้ความรู้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอยู่ในระดับน้อย ในคาน

ความบันเทิง ครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่า เรื่องนี้ให้ความรู้สึก เชื่อดึงหรือคลายตามเรื่องที่อ่าน ให้ความรู้สึกประทับใจในเรื่องที่อ่านในระดับมาก ส่วนที่ครูและนักเรียนเห็นตรงกันว่าอยู่ในระดับน้อยคือ ให้ความความตลกขบขัน

11. ครูและนักเรียนมีความเห็นสอดคล้องกันว่าเรื่อง 'สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช' ให้ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมและจรรยาบรรณในสังคมไทยในระดับมากทุกประเด็น ในด้านความรู้ครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่า เรื่องนี้ให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อบุคคลและสังคมในระดับมากเป็นอันดับแรก และให้ความรู้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในระดับน้อยที่สุด คุณค่าด้านศิลปะการประพันธ์นั้นครูเห็นว่าเลือกใช้รูปแบบได้เหมาะสมกับเนื้อหาอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก ส่วนนักเรียนเห็นว่า การลำดับความอ่านเข้าใจง่ายไม่สับสนอยู่ในระดับมากทั้งครูและนักเรียนเห็นว่า มีเทคนิคในการสร้างเรื่องที่น่าสนใจในระดับน้อย สำหรับคุณค่าด้านความบันเทิงครูเห็นว่าอยู่ในระดับมากคือ ให้ความรู้สึก เชื่อดึงหรือคลายตามเรื่องที่อ่าน และนักเรียนเห็นว่า ให้ความรู้สึกประทับใจในระดับมากเป็นอันดับแรก นอกจากนี้ครูและนักเรียนเห็นตรงกันว่า เรื่องนี้ให้ความความตลกขบขันในระดับน้อย ในด้านความคิดที่ครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่ามีคุณค่าอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรกคือ เสริมสร้างวิจรรณญาณและความคิดวิพากษ์วิจารณ์ให้แก่อนุชน ส่วนที่ครูและนักเรียนเห็นตรงกันว่าอยู่ในระดับน้อยคือ ส่งเสริมให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

12. ครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่าเรื่อง 'สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช' ให้ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมและจรรยาบรรณในสังคมไทยในระดับมากทุกประเด็น ส่วนคุณค่าด้านความรู้ครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่าอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรกคือ ให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อบุคคลและสังคม ส่วนที่เห็นตรงกันว่าอยู่ในระดับน้อยคือ ให้ความรู้เกี่ยวกับสภาพสังคม และนักเรียนยังเห็นว่า เรื่องนี้ให้ความรู้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในระดับน้อยที่สุด ในด้านความบันเทิงครูและนักเรียนเห็นตรงกันว่าอยู่ในระดับมากคือ ให้ความรู้สึก เชื่อดึงหรือคลายตามเรื่องที่อ่าน ให้ความรู้สึกประทับใจในเรื่องที่อ่าน ส่วนที่ครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่าอยู่ในระดับน้อยคือ ให้ความความตลกขบขัน ให้ความตื่นเต้นเร้าใจชวนให้ติดตามอ่าน สำหรับคุณค่าด้านความคิดครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่าอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรกคือ เสนอข้อคิดที่ลึกซึ้งคมคายสมเหตุสมผลและเป็นประโยชน์

13. ครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่าเรื่องบทธรรมบรรยายให้คุณค่าด้านศิลปะ การประพันธ์คุณค่าด้านศีลธรรมและจรรยาโลงใจ ในระดับมากที่สุดทุกคน ในด้านความรู้ครูเห็นว่า อยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรกคือให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อบุคคลและสังคม นักเรียนเห็นว่า ให้ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาและศาสนาอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก นอกจากนี้นักเรียนยังเห็นว่า เรื่องนี้ให้ความรู้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในระดับน้อยที่สุด ส่วนคุณค่าด้านความ บันเทิงครูและนักเรียนเห็นตรงกันว่าอยู่ในระดับมาก คือให้ความรู้สึกเชื่อถือหรือคล้อยตามเรื่อง ที่อ่าน และที่ครูนักเรียนเห็นตรงกันว่าอยู่ในระดับน้อย คือให้ความตกลงขบขัน ให้ความบันเทิง เราใจชวนให้ติดตามอ่าน สำหรับคุณค่าด้านความคิด ครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่าอยู่ใน ระดับมากได้แก่ เสนอข้อคิดที่ลึกซึ้งคมคายสมเหตุผลและเป็นประโยชน์

14. ครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่าเรื่องขวัญให้คุณค่าด้านศิลปะการประพันธ์ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกคน ส่วนคุณค่าด้านความรู้ครูเห็นว่าอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรกคือให้ ความรู้เกี่ยวกับศิลปะและวัฒนธรรม นักเรียนเห็นว่าเรื่องนี้ให้ความรู้ที่แปลกใหม่น่าสนใจอยู่ใน ระดับมากเป็นอันดับแรก ทั้งครูและนักเรียนเห็นตรงกันว่าเรื่องนี้ให้ความรู้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีอยู่ในระดับน้อย คุณค่าด้านความบันเทิงครูเห็นว่าอยู่ในระดับมากมีประการเดียว คือให้ความรู้สึกเชื่อถือหรือคล้อยตามเรื่องที่อ่านทั้งครูและนักเรียนเห็นตรงกันว่าเรื่องนี้ให้ความ ตกลงขบขันในระดับน้อย ในด้านความคิดครูเห็นว่ามีความอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรกคือเราให้ เกิดความคิดที่จะช่วยกันอนุรักษ์พัฒนาและเผยแพร่วัฒนธรรมไทย นักเรียนเห็นว่าช่วยเสริมสร้าง วิจารณ์ญาณและความคิดวิพากษ์วิจารณ์ให้แก่มหาชนในระดับมากเป็นอันดับแรก ส่วนที่ครูและ นักเรียนเห็นตรงกันว่าอยู่ในระดับน้อยคือส่งเสริมให้รู้จักคิดพิจารณาแก้ไขปัญหาต่าง ๆ สำหรับ คุณค่าด้านศีลธรรมและจรรยาโลงใจครูเห็นว่าอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรกคือให้คติที่เป็นประโยชน์ ในการดำเนินชีวิต นักเรียนเห็นว่าเรื่องนี้ส่งเสริมให้เป็นคนดีมีคุณธรรมอยู่ในระดับมากเป็นอันดับ แรก

15. ครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่า เรื่องคำเรียกขวัญแบบเมืองเหนือ ให้คุณค่าด้านศีลธรรมและจรรยาโลงใจอยู่ในระดับมากที่สุดทุกคน ในด้านความรู้ครูเห็นว่า

อยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรกคือให้ความรู้เกี่ยวกับศิลปะและวัฒนธรรม นักเรียนเห็นว่าให้ความรู้ที่แปลกใหม่น่าสนใจในระดับมากเป็นอันดับแรก ส่วนทั้งครูและนักเรียนเห็นตรงกันว่าอยู่ในระดับน้อยคือให้ความรู้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในด้านศิลปะการประพันธ์ครูเห็นว่าอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรกคือเลือกใช้รูปแบบการเขียนได้เหมาะสมกับเนื้อหา นักเรียนเห็นว่าเรื่องนี้มีคุณค่าทางศิลปะการประพันธ์อยู่ในระดับมากทุกประเด็น ส่วนคุณค่าทางความบันเทิงครูเห็นว่าอยู่ในระดับมากมีประการเดียวคือให้ความรู้ลึกซึ้งถ้อยหรือคล้อยตามเรื่องที่อ่าน นักเรียนเห็นว่าให้ความเพลิดเพลินมากเป็นอันดับแรก ทั้งครูและนักเรียนเห็นว่าเรื่องนี้ให้ความตกลงขันในระดับน้อย สำหรับคุณค่าทางความคิดครูเห็นว่าอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรกคือเสริมสร้างวิจรรณญาณและความคิดวิพากษ์วิจารณ์ให้แก่อนุชน นักเรียนเห็นว่าเรื่องนี้ให้คุณค่าทางความคิดอยู่ในระดับมากทุกประเด็น

16. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูและนักเรียน สรุปได้คือ

16.1 ครูและนักเรียนที่เห็นว่าสารคดีในหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ นั้นเหมาะสมดีแล้ว เพราะเป็นเรื่องที่มีประโยชน์ให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ ให้คิดสอนใจผู้อ่านสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้ เนื้อเรื่องไม่ยากจนเกินไป ช่วยฝึกนักเรียนให้รู้จักคิดแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง ภาษาที่ใช้ก็ไม่ยากนัก

16.2 ครูและนักเรียนที่เห็นว่าสารคดีในหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ ยังไม่เหมาะสม เพราะบางเรื่องศัพท์สำนวนยาก ส่วนใหญ่เนื้อเรื่องไม่สนุกสนาน บางเรื่องเนื้อหาหนักเกินไป นอกจากนี้ยังมีมุ่งสั่งสอนศีลธรรมมากเกินไป

16.3 รายชื่อสารคดีที่ครูและนักเรียนเสนอแนะให้นำมาเป็นบทเรียน เช่น กฎแห่งกรรม แต่งโดย ท.เลียงพิบูลย์ ธรรมจริยา แต่งโดย เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี เรื่องของน้ำพุ แต่งโดย สุวรรณิ์ สุคนธา เมื่อคุณตาคุณยายยังเด็ก แต่งโดย ทิพย์วาณี สนิทวงศ์

16.4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เช่น ควรเลือกรื่องที่มีความตกลงขัน ควรเลือกแนวท่องเที่ยว แนวกีฬา และสารคดีชีวิตสัตว์มาเป็นบทเรียนบ้าง นอกจากนี้ควรมีภาพประกอบเรื่อง คำอธิบายศัพท์ให้มากกว่าเดิม

บทปริยายผลการวิจัย

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยส่วนใหญ่เป็นหญิง มีอายุน้อย คือระหว่าง 26 - 30 ปี คุณวุฒิทางการศึกษาส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรีหรือเทียบเท่าซึ่งจัดเป็นการศึกษาในระดับสูง นอกจากนี้ก็มีวุฒิปริญญาโท และวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีอยู่บ้างแต่ไม่มาก แสดงให้เห็นว่าครูผู้สอนวิชาภาษาไทยมีความรู้อยู่ในระดับดี นอกจากนี้ยังมีประสบการณ์ในการสอนมากพอสมควรคือ เคยสอนวิชาภาษาไทยมาแล้ว 6 - 10 ปี สำหรับนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามนั้นส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงก็จริง เพศชายก็มีเกือบเท่ากับเพศหญิง และเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 14 - 16 ปี ซึ่งจัดเป็นระยะวัยรุ่น

2. เรื่องความสนุกในวัดเบญจมบพิตรทั้งครูและนักเรียนเห็นว่าเรื่องนี้ให้คุณค่าด้านศิลปะการประพันธ์ คุณค่าด้านศีลธรรมและจรรยาโลงใจอยู่ในระดับมากทุกประเด็น ซึ่งน่าจะเป็นเพราะผู้เขียนใช้ชีวิตเขียนแบบบันทึกจากประสบการณ์ของตน ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกว่าได้อยู่ในสถานที่และเวลาที่กล่าวถึงนั้นด้วย ส่วนภาษาอ่านเข้าใจง่าย เนื้อเรื่องก็แฝงข้อคิดที่เป็นประโยชน์ จึงทำให้เรื่องเด่นในด้านศิลปะการประพันธ์และศีลธรรม สำหรับคุณค่าด้านความรู้ครูเห็นว่าเรื่องนี้ให้ความรู้เกี่ยวกับสภาพสังคมในสมัยนั้นในระดับมากที่สุด และนักเรียนก็เห็นว่าอยู่ในระดับมากคงเนื่องมาจากงานเขียนมีลักษณะ เป็นพรรณนาโวหารสะท้อนให้เห็นสภาพความเป็นอยู่อย่างชัดเจนนั่นเอง ส่วนคุณค่าด้านความบันเทิงทั้งครูและนักเรียนเห็นตรงกันว่าให้ความเพลิดเพลินในระดับน้อย คงเป็นเพราะผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายที่จะทำให้ผู้อ่านทราบวิธีการหาเงินมาสร้างวัดในสมัยก่อน ความเพลิดเพลินจึงมีสอดแทรกเพียงเล็กน้อยและอาจเป็นเพราะเหตุนี้ด้วย ในด้านความคิดครูและนักเรียนจึงเห็นตรงกันว่าเรื่องนี้ส่งเสริมให้รู้จักคิดพิจารณาแก้ไขปัญหาอยู่ในระดับน้อย

3. เรื่องพระยาไชยบูรณ์ ครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่าเรื่องนี้ให้คุณค่าด้านศีลธรรมและจรรยาโลงใจอยู่ในระดับมากทุกประเด็น น่าจะเป็นเพราะเนื้อเรื่องเกี่ยวกับชีวิตของบุคคลนั้นให้คติข้อคิดที่เป็นประโยชน์แกผู้อ่านไ้มากทั้งในเรื่องส่วนตัวและที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ตลอดจนสามารถนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติได้ในชีวิตจริง ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของ นุชน้อย สติรอังกูร (2523 : 45) ที่พบว่าเรื่อง

พระยาไชยบูรณ์ให้ความรู้ด้านคติธรรมมากที่สุด และคงเป็นควยสาเหตุดังกล่าวแล้ว ครูจึงเห็นว่าเรื่องนี้ให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อบุคคลและสังคมในระดับมาก ส่วนในด้านการพิจารณาการประพันธ์ นักเรียนเห็นว่าเลือกใช้รูปแบบได้เหมาะสมอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก อาจเนื่องมาจากผู้แต่งนำเสนอเรื่องราวของบุคคลที่น่าสนใจในทำนองเขียนแบบชีวประวัติ ซึ่งเหมาะสมที่จะแสดงเรื่องราวรายละเอียดเหตุการณ์ชีวิตได้อย่างชัดเจน น่าอ่าน ส่วนคุณค่าด้านความบันเทิงครูและนักเรียนเห็นตรงกันว่าให้ความรู้สึกระทึกใจในเรื่องที่อ่านในระดับมากเป็นอันดับแรก คงเนื่องมาจากเรื่องประเภทชีวประวัตินั้นเป็นที่สนใจของคนทั่วไปอยู่แล้ว อนึ่ง เรื่องราวของชีวิตสามารถที่จะให้แง่คิด ให้ข้อสังเกตไม่ว่าจะเป็นในเรื่องความสำเร็จหรือความล้มเหลว อันนำไปสู่การอภิปรายการวิพากษ์วิจารณ์ได้เป็นอย่างดี ครูจึงเห็นว่าเรื่องนี้เสริมสร้างวิจรรณาณและความคิดวิพากษ์วิจารณ์ให้แก่ผู้อ่านในระดับมาก

4. เรื่อง ไขภาษา ครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่าให้คุณค่าด้านการพิจารณาการประพันธ์ คุณค่าด้านศีลธรรมและจรรยาโลงใจอยู่ในระดับมากทุกประเด็น ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะเรื่องนี้เป็นเรื่องราวที่อธิบายความหมายของสำนวน โดยมีบทประพันธ์แทรกประกอบ จึงทำให้เรื่องน่าสนใจน่าอ่าน ทั้งแทรกสำนวนโวหารที่คี่น่ารู้ คติข้อคิดที่เป็นประโยชน์ไว้ในข้อเขียนนั้น ผู้อ่านจึงเห็นตัวอย่างที่ดีในการแต่งและได้ประโยชน์ทั้งด้านภาษาและศีลธรรม ในด้านความรู้นักเรียนเห็นว่าให้ความรู้ที่แปลกใหม่ น่าสนใจในระดับมากเป็นอันดับแรก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะสำนวนที่นำมาอธิบายนั้นนักเรียนยังไม่ทราบอย่างชัดเจน จึงเห็นว่าเรื่องน่าสนใจ ส่วนคุณค่าด้านความบันเทิงครูและนักเรียนเห็นตรงกันว่า ให้ความเพลิดเพลินในระดับมากเป็นอันดับแรก อาจเนื่องมาจากผู้เขียนมีเทคนิคในการดึงดูดความสนใจของผู้อ่านด้วยการยกตัวอย่าง ยกสุภาษิต ทั้งเนื้อเรื่องแฝงข้อคิดที่ลึกซึ้งคมคาย ครูจึงเห็นว่ามีความคิดอยู่ในระดับมากทุกประเด็น จากผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า ไขภาษาเป็นเรื่องที่ดีมีคุณค่าเหมาะสมที่จะนำมาเป็นบทเรียนและนักเรียนก็สนใจอ่านซึ่งตรงข้ามกับผลการวิจัยของ นุชนอย สติธอังกูร (2523 : 55) ที่พบว่าเรื่องนี้นักเรียนคิดว่าไม่เหมาะสมที่จะนำมาเป็นบทเรียนเป็น

อันดับแรกคือเรื่องไวยากรณ์ เพราะใช้ไวยากรณ์ไม่เหมาะสมกับสมัย การอธิบาย
สุนทรียศาสตร์ ส่วนวน คำพังเพย เรียนแล้วในวิชาการใช้ภาษา

5. เรื่องแม่ศรีเรือน ครูและนักเรียนเห็นว่ามีคุณค่าด้านศิลปะการประพันธ์
คุณค่าด้านความคิด คุณค่าด้านศีลธรรมและจรรยาอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะ
เรื่องนี้เป็นบทความขนาดสั้น เนื้อหาไม่ยากสำหรับวัยของนักเรียน และเป็นเรื่องราว
เกี่ยวกับครอบครัว ซึ่งเป็นสิ่งใกล้ตัวนักเรียนอยู่แล้ว นักเรียนจะสามารถนำสิ่งที่ได้จาก
การอ่านไปใช้ประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นคติข้อคิด วิธีการต่าง ๆ
อันยังส่งเสริมให้ผู้อ่านมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในเรื่องของครอบครัว ในด้านความรู้
ครูและนักเรียนเห็นตรงกันว่าอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับแรกคือให้ความรู้เกี่ยวกับสภาพ
สังคมในสมัยนั้นเป็นเพราะเนื้อเรื่องแสดงชีวิตของคนที่มีฐานะปานกลางในสมัยประมาณ
พ.ศ. 2445-2475 โดยกล่าวถึงความเป็นไปของชีวิตครอบครัวหน้าที่ของสามีและภรรยา
เรื่องนี้จึงให้ความรู้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ปรัชญาและศาสนาในระดับน้อย
และการที่ครูนักเรียนเห็นตรงกันว่า เรื่องนี้ให้ความเพลิดเพลินในระดับมากเป็นอันดับแรก
คงเป็นเพราะเรื่องนี้เป็นเรื่องเขาสมอง เป็นเรื่องที่ผู้อ่านคุ้นเคยกับเหตุการณ์เรื่องราว
ชยู่แล้วและทุกคนต่าง จะหาวิธีการที่ทำให้ครอบครัวของตนมีความสุข จึงอ่าน
เรื่องนี้ได้อย่างเพลิดเพลินไม่เบื่อหน่าย

6. เรื่องความดีที่ไม่รู้จักสิ้นสุด ครูและนักเรียนเห็นว่าให้คุณค่าด้านศิลปะ
การประพันธ์คุณค่าด้านศีลธรรมและจรรยาอยู่ในระดับมากทุกประเด็น ที่เป็นเช่นนี้
อาจเป็นเพราะจุดมุ่งหมายเขียนเพื่อเตือนใจให้นึกถึงผู้กระทำความดีไว้แก่โลก และเพื่อ
ให้ผู้อ่านยึดถือปฏิบัติตามสำหรับด้านศิลปะการประพันธ์นั้นมีการ เลือกรูปแบบได้เหมาะสม
การลำดับความอ่านเข้าใจง่ายเทคนิคในการสร้างเรื่องให้น่าสนใจอยู่ในระดับมากซึ่ง
อาจเป็นเพราะมีการยกสุนทรียศาสตร์มาอ้างประกอบกับการใช้เทศนาโวหารที่ดีด้วย จึงทำให้
เรื่องมีคุณค่ามากขึ้น ส่วนคุณค่าด้านความรู้ที่ครูและนักเรียนเห็นว่าอยู่ในระดับมากสอง
อันดับแรกคือให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์แก่บุคคลและสังคม ให้ความรู้ที่ถูกคองน่าเชื่อถือ
คงเป็นเพราะผู้เขียนยกเหตุการณ์ที่ปรากฏจริงในประวัติศาสตร์ทั้งของไทยและต่างประเทศ
เทศมาอ้างอิงประกอบ ทำให้เรื่องมีหลักฐานประกอบให้ผู้อ่านเห็นจริงยิ่งขึ้น

ในด้านความบันเทิงที่ครูและนักเรียนเห็นตรงกันว่าอยู่ในระดับมากได้แก่ ความรู้สึกประทับใจในเรื่องที่อ่านนั้น อาจเป็นเพราะเห็นจริงตามเนื้อเรื่องประกอบกับศิลปะในด้านการประพันธ์ทำให้อ่านซาบซึ้งในการระลึกถึงผู้ที่ประกอบคุณงามความดี สำหรับคุณค่าด้านความคิดที่ครูและนักเรียนเห็นว่าอยู่ในระดับมากคือเสนอข้อคิดที่ลึกซึ้งคมคายสมเหตุผลและเป็นประโยชน์นั้น คงเป็นเพราะผู้เขียนเลือกใช้สำนวนภาษาได้อย่างไพเราะเหมาะสมแฝงข้อคิดไว้เตือนใจผู้อ่านนับตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการเขียนความเรียงซึ่งตรงกับความคิดของ ชุน ปรภาวิวัฒน์ (2510 : 91) ว่าการเสริมแทรกคติพจน์หรือข้อคิดลงในข้อเขียนนั้นมีความสำคัญและความจำเป็นอยู่ไม่น้อยเพราะว่าทั้งนี้ทั้งนั้นเรื่องที่กำลังเขียนอยู่นี้คือสารคดี การที่จะเขียนเรื่อยเปื่อยไปเฉย ๆ นั้นเป็นการเขียนที่หย่อนอ่อนประโยชน์

7. เรื่องพระยาพิชัยดาบหัก ครูและนักเรียนมีความเห็นสอดคล้องกันว่าให้คุณค่าด้านความคิด คุณค่าด้านศีลธรรมและจรรยาใจ อยู่ในระดับมากทุกประเด็น อาจเป็นเพราะเนื้อเรื่องสะท้อนให้เห็นคุณธรรมอันเป็นตัวอย่างหลายประการ เช่น ความกล้าหาญ ความอดทน ทำให้ผู้อ่านเกิดความคิดสามารถนำข้อคิดคติต่าง ๆ ไปเป็นตัวอย่างในการดำเนินชีวิตได้ ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของ เนาวรัตน์ สวินทร์ (2525 : 133) ที่พบว่าสารคดีควรจะให้คุณค่าทางด้านความคิดสร้างสรรค์มากที่สุด และอาจเป็นเพราะเหตุดังกล่าวแล้ว ครูจึงเห็นว่าเรื่องนี้ให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อบุคคลและสังคมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านศิลปะการประพันธ์ครูเห็นว่าอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรกคือมีความต่อเนื่องของเนื้อหา นักเรียนเห็นว่าเลือกใช้รูปแบบการเขียนได้เหมาะสมกับเนื้อหาอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรกที่เป็น เช่นนี้อาจเป็นเพราะอ่านแล้วเรื่องราวติดต่อกันไปตามลำดับ ไม่วกวน อนึ่งการเลือกใช้รูปแบบการเขียนแบบชีวประวัตินั้นเหมาะที่จะนำเสนอเรื่องราวชีวิตของบุคคลซึ่งจะสามารถแทรกรายละเอียดต่าง ๆ ที่ต้องการได้อย่างครบถ้วน แต่การที่ครูและนักเรียนเห็นว่าเรื่องนี้ให้ความตกลงขบขันน้อยอาจเป็นเพราะเรื่องนี้คัดมาจากหนังสือบุคคลในประวัติศาสตร์ไทย และโบราณคดี เพื่อให้ให้นักเรียนผู้ชีวิตของวีรบุรุษไทย จึงต้องเขียนอย่างที่ทำผู้อ่านแล้วเกิดความศรัทธาเชื่อมั่น ภาคภูมิใจ จึงขาดความตกลงขบขันไป

8. เรื่องความสามัคคี ครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่าให้คุณค่าด้าน ศิลปะการประพันธ์ คุณค่าด้านความคิด อยู่ในระดับมากทุกประเด็น อาจเป็นเพราะการ เขียนเรียบเรียงไว้อย่างชัดเจนเนื้อหาไม่สับสนวุ่นวาย มีการอธิบายให้ผู้อ่านเข้าใจชัดเจน มีเทคนิคสร้างเรื่องที่น่าสนใจด้วย การยกอุทาหรณ์มาประกอบ ทั้งข้อคิดไว้ให้ผู้อ่านได้คิด ต่อไป ในด้านความรู้ ครูและนักเรียนเห็นว่าให้ความรู้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในระดับน้อย เป็นเพราะเนื้อหาเน้นในด้านคุณธรรมคือ ความสามัคคี สาระสำคัญของ เรื่องชี้ให้เห็นถึงความสามัคคีทั้งในสิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ซึ่งควรแก่ การนำไปพิจารณา และถือปฏิบัติ อันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่หมู่คณะและชาติ ผู้เขียนเรียกร้องให้ทุกคนมี ความสามัคคีกัน และอาจเป็นเพราะเหตุนี้ด้วยครูจึงเห็นว่าในด้านความบันเทิง เรื่องนี้ ให้ความรู้สึก เชื่อถือหรือคล้อยตาม เรื่องที่อ่านอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก สำหรับคุณค่า ด้านศีลธรรมและจรรยาบรรณ นักเรียนเห็นว่าส่งเสริมให้เป็นคนดีมีคุณธรรมอยู่ในระดับ มากที่สุด ซึ่งนับเป็นลักษณะที่ดีมาก ตรงกับข้อคิดเห็นของ สิทธา พิณีภูวคณ และทิพย์สุเนตร นาคชน (2520 : 42) ที่ว่าคุณค่าของสารคดีนั้นควรมีคุณสมบัติ "ดี" คือ มีคุณธรรม ไม่ ชักนำทำให้ผิดศีลธรรม ไม่ชักนำให้เห็นผิดเป็นชอบ

9. เรื่องชีวิตปลาช่อน ครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่าให้คุณค่าด้าน ความคิด คุณค่าด้านศีลธรรมและจรรยาบรรณ อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะเนื้อหา เสนอเรื่องราวของชีวิตสัตว์ โดยแบ่งข้อคิดใหญ่อ่านได้พิจารณาถึงประโยชน์ของสัตว์ ทั้งในทางตรงและทางอ้อมตลอดจนการทำสายรังแกสัตว์โดยปราศจากเหตุผลที่ถูกต้อง ส่งเสริมให้ผู้อ่านมีความเมตตาากรุณาต่อสัตว์ เรื่องนี้จึงให้ความรู้ด้านศิลปะและวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีในระดับน้อยในด้านศิลปะการประพันธ์ที่นักเรียนเห็นว่า มี ส่วนนวนโวหารอุปมาอุปไมยที่ดีอยู่ในระดับน้อยน่าจะเป็นเพราะว่าผู้เขียนใช้วิธีเขียนอย่าง ที่ตนเองกำลังเล่าให้ผู้อ่านฟัง จึงเขียนด้วยลักษณะคล้ายภาษาพูด ส่วนคุณค่าด้านความ บันเทิงที่ครูเห็นว่าอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรกคือ ให้ความรู้รู้สึก เชื่อถือหรือคล้อยตาม เรื่องที่อ่าน นักเรียนเห็นว่าให้ความเพลิดเพลินในระดับมากเป็นอันดับแรก ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะสารคดีชีวิตเป็นเรื่อง ที่น่าสนใจของคนทั่วไปประกอบกับผู้เขียนสร้าง บรรยากาศแบบเป็นกันเองง่าย ๆ เบาล้อมอง เรื่องจึงชวนอ่าน มีการยกตัวอย่าง

ประกอบข้อคิดหรืออ้าง เหตุผลต่าง ๆ ที่ทำให้ผู้อ่านเห็นตามใจจริง ผู้อ่านจึงเกิดความเชื่อถือเกิดอารมณ์คล้อยตาม และอ่านไปอย่างเพลิดเพลิน

10. เรื่อง ข้อคิดจากกรรมาชครูและนักเรียนเห็นว่าเรื่องนี้ให้คุณค่าด้านศิลปะการประพันธ์ คุณค่าด้านความคิด คุณค่าด้านศีลธรรมและจรรยา ใจอยู่ในระดับมาก ทุกประเด็นน่าจะเป็นเพราะเนื้อหาเป็นเรื่องเกี่ยวกับประเพณีการบวช มีลีลาการเขียนที่ทำให้เกิดความเป็นกันเองระหว่างผู้อ่านกับผู้เขียนเหมือนกำลังพูดกันตัวต่อตัว ใช้ภาษาเรียบง่าย ๆ นิยมใช้ภาษาพูด เนื้อหาให้คติข้อคิดที่เป็นประโยชน์ จึงทำให้เรื่องมีคุณค่าดังกล่าวแล้วในระดับมาก และเป็นเพราะเป็นเรื่องเกี่ยวกับศาสนา ครูและนักเรียนจึงเห็นว่าคุณค่าความรู้เกี่ยวกับปรัชญาและศาสนาในระดับมาก ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับน้อย ในด้านความบันเทิงครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่าเรื่องนี้ให้ความรู้ลึกซึ้งเชื่อถือหรือคล้อยตามเรื่องที่อ่าน ให้ความรู้ลึกประทับใจในเรื่องที่อ่านอยู่ในระดับมาก คงเป็นเพราะผู้เขียนมีเหตุผลประกอบการแสดงความคิดเห็นได้อย่างเหมาะสม น่าเชื่อถือและเห็นจริง ความนั้น คอย ๆ ชื่นแยะทำให้ผู้อ่านเกิดคล้อยตามในทางที่ถูกที่ควร อันเข้าลักษณะสำคัญของสารคดีซึ่ง เนาวรัตน์ สวินทร์ (2525 : 24) พบว่าสารคดีต้องเสนอเรื่องราวชักนำความคิดของผู้อ่าน และให้ความบันเทิงแกผู้อ่าน

11. เรื่อง สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่าเรื่องนี้ให้คุณค่าด้านศีลธรรมและจรรยา ใจอยู่ในระดับมากทุกประเด็น น่าจะเป็นเพราะเนื้อเรื่องแสดงให้เห็นถึงความมีคุณธรรมในคนต่าง ๆ ของบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์ไทย ซึ่งผู้อ่านสามารถนำไปเป็นข้อคิดข้อเตือนใจในการปฏิบัติตนได้ และอาจเพราะเหตุนี้ คุณค่าด้านความรู้ ครูและนักเรียนจึงเห็นว่าเรื่องนี้ให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อบุคคลและสังคมในระดับมาก ในด้านศิลปะการประพันธ์ครูเห็นว่าเลือกใช้รูปแบบได้เหมาะสมกับเนื้อหาอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก น่าจะเป็นเพราะว่าการนำเสนอเรื่องราวของบุคคลนั้นเหมาะสมกับรูปแบบการเขียนชีวประวัติ ซึ่งสามารถเรียบเรียงได้ทั้งประวัติของบุคคลโดยตรงหรือแทรกข้อคิดเห็นของผู้เรียบเรียงประสมไว้ด้วย การที่นักเรียนเห็นว่าเรื่องนี้ให้ความรู้ลึกประทับใจในเรื่องที่อ่านในระดับมากนั้นน่าจะเป็นเพราะว่านักเรียนที่อยู่

ในวัยรุ่นสนใจอ่านเรื่องราวชีวิตประวัติของบุคคล อันจะเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต
 ต่อไปมากอยู่แล้ว เมื่อนำเสนอโค้คี่จึงทำให้เกิดความประทับใจ ส่วนคุณค่าด้านความคิด
 ที่ครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่าอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรกคือ เสริมสร้างวิจาร์ณญาณ
 และความคิดวิพากษ์วิจารณ์ให้แก่ผู้อ่าน ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะผู้อ่านจะ ต้องพิจารณาควววา
 แจกคึกค่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่นั้น ควรประพดคติตามหรือไคร่ตรงออกไป ทั้งการเรียบเรียงประ-
 วัติที่มีความคิดเห็นของผู้เขียนแทรกอยู่ควย การอ่านจึงต้องคววาลิ่งใดเป็นข้อเท็จจริง ลิ่งใด
 เป็นเพียงความคิดเห็น ลิ่งใดที่ควรนำมาอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน

12. เรื่องธรรมจริยา ครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่าให้คุณค่าด้าน
 ศิลปะการประพันธ์ คุณค่าด้านศีลธรรมและจรรโลงใจ อยู่ในระดับมากทุกประเด็น น่าจะ
 เป็นเพราะเนื้อเรื่องเน้นการส่งเสริมให้เป็นคนดี ช่วยกล่อมเกล่าอัชยาศัยของผู้อ่านให้
 คี่ขึ้น ผู้เขียนแทรกคำประพันธ์ประกอบการบรรยายทำให้ผู้อ่านเข้าใจชัดเจนและทำให้เรื่อง
 น่าสนใจยิ่งขึ้นอาจเป็นเทคนิคที่สำคัญอย่างหนึ่งในการเขียน ตรงกับข้อคิดเห็นของ
 ศรีจันทร์ อยู่สุขชี (2519 : 155) ที่ว่าการเขียนใช้กลวิธีใดหลายอย่างเช่น อุปมา
 อุปไมย โคลงกลอน สุภาษิต คำคม ซึ่งจะช่วยให้ผู้อ่านเกิดความสนใจ ส่วนคุณค่า
 ด้านความรู้ที่ครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่าอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก คือ
 ให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อบุคคลและสังคม น่าจะเป็นเพราะความรู้ที่ได้ ผู้อ่านสามารถ
 นำไปฝึกฝนใช้ประโยชน์ได้จริง ซึ่งจะช่วยให้คัดคณิสัยและจิตใจให้คี่ขึ้น และได้รับประ-
 โยชนอย่างแท้จริงจากการศึกษาเล่าเรียน ในด้านความบันเทิงที่ครูและนักเรียนเห็นตรง
 กันว่าอยู่ในระดับมากอันดับแรก คือให้ความรู้ลึกซึ้งถ้อยหรือคล้อยตาม เรื่องที่อ่าน อาจเป็น
 เพราะวว่าผู้เขียนมีความสามารถในการชักจูงใจให้ผู้อ่านเกิดความคิดคล้อยตามไปควย
 อ่างเหตุผลประกอบให้เห็นจริงอาจควยเหตุนี้ครูและนักเรียนจึงเห็นสอดคล้องกันว่าคุณค่า
 ด้านความคิดที่อยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรกคือ เสนอข้อคิดที่ลึกซึ้งคมคายสมเหตุผลและเป็น
 ประโยชน์

13. เรื่องบทธรรมบรรยาย ครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่าให้คุณค่าด้าน
 ศิลปะการประพันธ์ คุณค่าด้านศีลธรรมและจรรโลงใจในระดับมากทุกประเด็น ทั้งนี้คงเป็น
 เพราะอ่านเข้าใจง่าย การดำเนินเรื่องไม่วกวน ภาษาที่เข้าใจไม่ยาก ทั้งเนื้อเรื่องก็เกี่ยว
 กับธรรมซึ่งเป็นเรื่องของศาสนา เน้นให้คนกระทำควมคี่มีคุณธรรม ช่วยให้ผู้เรียนได้

คติข้อคิดต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการจะนำไปปฏิบัติทั้งครูและนักเรียนก็เห็นตรงกันว่า ให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อบุคคลและสังคมในระดับมาก เป็นอันดับแรก ส่วนคุณค่าด้านความบันเทิงที่ครูและนักเรียนเห็นว่าอยู่ในระดับมากที่สุดก็ให้ความรู้ลึกซึ้งดีหรือกล้อย่างเรื่องที่อ่าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้เขียนมีเทคนิคในการชักจูงความคิดของผู้อ่านด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น ยกตัวอย่าง การใช้ประโยคคำถาม การอ้างพุทธภาษิต การเสนอปัญหาให้ผู้อ่านได้ขบคิดใคร่ครวญ สำหรับคุณค่าด้านความคิดการที่ครูและนักเรียนเห็นตรงกันว่าเสนอข้อคิดที่ลึกซึ้ง กระทบสม เหตุผลและเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก ก็น่าจะเป็นเพราะเป็นเรื่องที่ชักจูงให้ถกเถียงกัน จึงใช้เหตุผลต่าง ๆ ข้อคิดต่าง ๆ มาเสนอสนับสนุนให้ผู้อ่านเห็นจริง เรื่องนี้จึงเสนอข้อคิดเหตุผลที่เป็นประโยชน์และสมเหตุผลมาก.

14. เรื่องขวัญ ครูและนักเรียนเห็นว่าเรื่องนี้ให้คุณค่าด้านศิลปะการประพันธ์อยู่ในระดับมากทุกประเด็น ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้เขียนใช้ศิลปะการเขียนที่น่าอ่านเล่าเรื่องเก่าให้ฟังด้วยสำนวนที่เป็นกันเอง ผู้อ่านสามารถเข้าใจเรื่องราวได้โดยง่าย ผู้เขียนต้องการเล่าเรื่องเก่าเก่าที่ตนรู้และระลึกได้โดยอาศัยเรื่องในชีวิตประจำวันของตนเอง ส่วนคุณค่าด้านความรู้ที่นักเรียนเห็นว่าให้ความรู้แปลกใหม่ น่าสนใจ ในระดับมากเป็นอันดับแรกนั้นน่าจะเป็นเพราะว่าในปัจจุบันความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องขวัญได้คล้อยลง เด็กในปัจจุบันมักไม่กอบกู้เรื่องราวกันมากนักจึงเห็นว่าเป็นความรู้ที่แปลกใหม่ น่าสนใจในด้านความบันเทิง การที่ครูและนักเรียนเห็นว่าให้คุณค่าด้านความคลกขบขันน้อย คงเป็นเพราะความเชื่อนั้นเป็นสิ่งที่ผู้คนยึดมั่นยึดถือหรือปฏิบัติตามเป็นเรื่องของความศรัทธา ซึ่งในบางกรณีอาจไม่มีเหตุผลก็ได้ การเสนอเรื่องจึงไม่เหมาะสมที่จะเขียนให้ความคลกขบขัน สำหรับคุณค่าด้านความคิดที่ครูเห็นว่าอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรกก็เพราะได้เกิดความคิดที่จะช่วยกันอนุรักษ์พัฒนา และเผยแพร่วัฒนธรรมไทย อาจเป็นเพราะว่าครูเห็นว่าประเพณีทำชาตุนั้นเป็นสิ่งที่ดีเป็นประเพณีที่คนไทยควรจะได้ช่วยกันรักษาไว้ ส่วนคุณค่าด้านศีลธรรมและจรรยาโลงใจ ครูเห็นว่าเรื่องนี้ให้คติที่เป็นประโยชน์มากเป็นอันดับแรก นักเรียนเห็นว่าจะเสริมให้เป็นคนดีมีคุณธรรม ในระดับมากเป็นอันดับแรก คงเป็นเพราะว่า เรื่องนี้เป็นเรื่องที่สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ได้จริง ทั้งยังให้ข้อคิดเตือนใจ ส่งเสริมให้กระทำในสิ่งที่ถูกต้องควรพิจารณาสิ่งต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล

15. เรื่องคำเรียกขวัญแบบเมืองเหนือ ครูและนักเรียนเห็นว่าเรื่องนี้ให้คุณค่าทางศีลธรรมและจรรยาใจอยู่ในระดับมากทุกประเด็น ทั้งนี้จะเป็นเพราะเนื้อหาสั่งสอนให้กระทำความดี ให้คติ และข้อคิดที่เป็นประโยชน์ต่าง ๆ ในด้านความรู้ที่นักเรียนเห็นว่าเรื่องนี้ให้ความรู้ที่แปลกใหม่ ในระดับมากเป็นอันดับแรก ซึ่งคงเป็นเพราะว่าพิธีเรียกขวัญของเมืองเหนือนั้น นักเรียนส่วนใหญ่ไม่เคยได้เห็น คำเรียกขวัญก็กล่าวถึงเทพเจ้าต่าง ๆ ที่นักเรียนไม่ค่อยรู้จักจึงเห็นเป็นเรื่องแปลกและน่าสนใจ ในด้านศิลปะการประพันธ์ที่ครูเห็นว่าอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก คือเลือกใช้รูปแบบการเขียนได้เหมาะสมกับเนื้อหา คงเป็นเพราะเรื่องราวเป็นการบรรยายพิธีการทำขวัญ กล่าวเรียกขวัญให้กลับมา จึงเหมาะสมที่จะใช้รูปแบบทำนองบันทึกเรื่องราว สำหรับคุณค่าด้านความบันเทิงที่ครูเห็นว่าอยู่ในระดับมากมีเพียงประการเดียวคือ ให้ความรู้สึกเชื่อถือหรือคล้อยตามเรื่องที่อ่าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเรื่องราวมีการอ้างเทพเจ้าเพื่อให้เกิดความศักดิ์สิทธิ์ เลื่อมใสอย่างเหตุผลประกอบให้เห็นจริงคล้อยตาม แต่สำหรับนักเรียนเห็นว่าเรื่องนี้ให้ความเพลิดเพลินมากเป็นอันดับแรก อาจเป็นเพราะนักเรียนยังอยู่ในระยะวัยรุ่นจึงอ่านเรื่องที่แปลกใหม่อย่างเพลิดเพลิน ส่วนคุณค่าด้านความคิดที่ครูเห็นว่าอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรกคือ เสริมสร้างวิจรรณญาณและความคิดวิพากษ์วิจารณ์ให้แกผู้อ่าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเรื่องเกี่ยวกับความเชื่อนั้นทำให้อ่านมีความคิดทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย ตลอดจนเหตุผลในการคิดเช่นนั้น ซึ่งจะทำให้อ่านสามารถวิพากษ์วิจารณ์ได้เป็นอย่างดี

16. ความคิดเห็นและขอเสนอแนะอื่น ๆ

ครูและนักเรียนเห็นว่าสารคดีที่นำมาเป็นบทเรียนในหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์นั้นเหมาะสมดีแล้ว ครูและนักเรียนบางกัวยังไม่เหมาะสม ผู้ที่เห็นว่าเหมาะสมให้เหตุผลว่า เพราะเป็นเรื่องที่มีประโยชน์ นำไปใช้ปฏิบัติได้ภาษาที่ใช้ไม่ยากจนเกินไป ให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ ช่วยเสริมสร้างให้เป็นคนดีมีคุณธรรม ให้แนวคิดต่าง ๆ ส่วนครูและนักเรียนที่เห็นว่ายังไม่เหมาะสมเป็นเพราะสำนวนภาษาบาง

เรื่องเก่าและยากเกินไป เนื้อหานักเกินไปและขาดความตลกขบขันสนุกสนาน สิ่งเหล่านี้จะเป็นข้อคำนึงที่สำคัญสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำหนังสือเรียน และเป็นข้อเตือนใจที่สำคัญสำหรับครูที่จะเร่งปรับปรุงในเรื่องการเรียนการสอน พยายามหาวิธีการสอนที่จะทำให้ นักเรียนได้ทั้งความรู้ความสนุกสนาน และได้ประโยชน์จากการอ่านอย่างเต็มที่

ส่วนเรื่องที่ครูเสนอแนะให้นำมาเป็นบทเรียนประเภทสารคดีนั้น มีทั้งสารคดีท่องเที่ยวสารคดีเกี่ยวกับประเพณีและพุทธศาสนา สารคดีชีวประวัติ สารคดีเกี่ยวกับอาชีพและเศรษฐกิจ นอกจากนี้ครูยังเสนอให้นำสารคดีในหนังสือสกุลไทย และอนุสาร อ.ส.ท. มาให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า ซึ่งการบรรจุบทเรียนนั้นก็น่าจะควรมีเรื่อง แนวทาง ๆ น้อยๆ ครบถ้วน เพราะถ้าเป็นแนวใดแนวหนึ่งมาก ๆ ผู้อ่านก็เบื่อหน่ายเหมือนกัน นอกจากนี้ครูและนักเรียนยังเสนอว่าการเลือกบทเรียนควรคำนึงในด้านความสนุกสนานบ้าง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าสารคดีทั้ง 14 เรื่อง ในหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ขาดความสนุกสนานขบขัน ซึ่งผลการวิจัยก็แสดงให้เห็นว่าทุก ๆ เรื่องให้ความตลกขบขันน้อย แต่ให้คุณค่าด้านศีลธรรมและจรรยาบรรณใจมากทุก ๆ เรื่อง การที่เลือกบทเรียนที่ให้ทั้งความรู้ และความสนุกสนานจะส่งเสริมการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

ความคิดเห็นของนักเรียนอีกประการหนึ่ง ที่สำคัญพอสมควรคือ การที่นักเรียนเห็นว่าไม่ค่อยรู้จักเรื่องประเภทสารคดี ส่วนใหญ่อธิบายแทนนัย อาจเป็นเพราะนักเรียนไม่ค่อยได้อ่านหนังสือมาก หรือถ้าพิจารณาอีกแง่หนึ่ง อาจเป็นเพราะนักเรียนไม่มีความรู้ในเรื่องของสารคดีอย่างพอเพียง ปัญหาที่ผู้ที่จะช่วยแก้ไขได้ก็คือครูผู้สอนวิชาภาษาไทย

ขอเสนอแนะ

ขอเสนอแนะสำหรับกระทรวงศึกษาธิการ

1. การคัดเลือกสารคดีมาเป็นบทเรียนในหนังสือเรียนภาษาไทยนั้น ควรให้ครูได้มีบทบาทในการคัดเลือกพร้อมด้วย โดยอาจใช้แบบสอบถามส่งไปยังครูโรงเรียนต่าง ๆ ทั่วประเทศให้เสนอเรื่องที่ดีกว่าเหมาะสมจะคัดมาเป็นบทเรียนสำหรับนักเรียนในระดับนี้ อาจให้แสดงความคิดเห็น หรือเหตุผลประกอบด้วย ก็จะทำให้ได้สารคดีที่ดีแปลกใหม่ เหมาะสมกับนักเรียน และตรงตามความต้องการของครูผู้สอน

2. สารคดีที่คัดเลือกมาเป็นบทเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ควรมีหลายรส หลายแนว การเลือกเรื่องแนวเดียวกันมาก ๆ ทำให้นักเรียนรู้สึกเบื่อหน่ายในการเรียน

3. กระทรวงศึกษาธิการควรปรับปรุงหนังสือเรียนภาษาไทย และคู่มือครู โดยเสนอกิจกรรมที่แปลกใหม่ น่าสนใจไว้ท้ายบทเรียนให้มากพอสมควร และครูสามารถนำไปใช้ได้ อนึ่ง กิจกรรมที่เสนอแนะควรคำนึงในเรื่องความสนุกสนานบ้าง เพื่อที่จะได้กระตุ้นเร้าใจให้นักเรียนสนใจในการเรียนสารคดีมากยิ่งขึ้น

4. ควรปรับปรุงในเรื่องความผิดพลาดของบทเรียน และหนังสือเรียน ไม่ควรให้มีปรากฏ น่าจะตรวจทานให้ถี่ก่อนพิมพ์ และในเรื่องหนังสือเรียนนี้ ควรเพิ่มคำอธิบายศัพท์ที่เป็นปัญหาไว้ด้วย

5. ควรมีการจัดอบรมหรือสัมมนา เกี่ยวกับแนวการสอนสารคดี หรือให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องสารคดีไว้ในคู่มือครูให้ละเอียดพอสมควร เพื่อให้ครูรู้จักเทคนิคการสอน มองเห็นความสำคัญ และเข้าใจเรื่องสารคดีมากยิ่งขึ้น

6. กระทรวงศึกษาธิการน่าจะได้พิจารณาบรรจุสารคดีท่องเที่ยวที่ดี น่าสนใจ และเป็นประโยชน์สำหรับนักเรียนมาเป็นบทเรียนบ้าง เพราะสารคดีท่องเที่ยวจะช่วยเพิ่มประสบการณ์ของนักเรียนให้กว้างขวางขึ้น และเป็นเรื่องที่สนองความอยากรู้อยากเห็นของวัยรุ่นได้ดี

7. แมว่าสารคดีจะเป็นวรรณกรรมที่มุ่งให้ความรู้เป็นสำคัญ แต่ในการคัดเลือกมาเป็นบทเรียน ควรจะได้คำนึงถึงความสนุกสนานด้วย สารคดีที่ให้ทั้งความรู้ และความสนุกสนาน จะช่วยให้นักเรียนสนใจใคร่อยากหาอ่านต่อไป

ขอเสนอแนะสำหรับครูสอนวิชาภาษาไทย

1. ครูควรได้ศึกษาหาความรู้และสอนให้นักเรียนรู้จักหนังสือต่าง ๆ แต่ละประเภท เพื่อประโยชน์ในการอ่าน และในการสอนมิใช่เน้นแต่ทฤษฎี ควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกฝนแยกประเภทของหนังสือด้วย เพราะสิ่งเหล่านี้จะเป็นประโยชน์เบื้องต้นในการเลือกหนังสืออ่านของนักเรียน

2. ครูควรเห็นความสำคัญของสารคดี และมีความกระตือรือร้นที่จะชักจูงแนะนำให้นักเรียนมองเห็นคุณค่าของสารคดีด้วย
3. ครูควรศึกษาหลักเกณฑ์ในการพิจารณาหนังสือแต่ละประเภท เพื่อจะได้แนะนำให้นักเรียนอ่านบทเรียนทั้งที่เป็นสารคดีและบันเทิงคดีได้ถูกต้อง และได้รับประโยชน์จากการอ่านอย่างเต็มที่
4. ครูควรหาวิธีการใหม่ ๆ ที่จะช่วยให้นักเรียนอยากอ่านสารคดี เช่น ให้นักเรียนอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แนะนำสารคดีที่น่าสนใจให้นักเรียนทราบ หรือหาสารคดีที่น่าสนใจมาให้นักเรียนได้อ่าน
5. ครูควรมีความมีอกัมกับบรรณารักษ์ของห้องสมุดโรงเรียน ในการจัดแนะนำสารคดีเรื่องใหม่ ๆ หรือที่น่าสนใจ เพื่อที่จะช่วยกระตุ้นความสนใจให้นักเรียนอยากอ่าน
6. ครูควรร่วมกันปรึกษาหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ในการคิดหาวิธีการสอนที่จะทำให้บทเรียนสนุกสนาน เพื่อที่บรรยากาศในการเรียนการสอนจะได้ไม่น่าเบื่อหน่าย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ควรมีการวิจัยเรื่องเกี่ยวกับคุณค่าของสารคดีที่ปรากฏในหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดวรรณวิจักขณ์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อที่จะได้ทราบคุณค่าของสารคดีที่เป็นบทเรียน
2. ควรมีการวิจัยเรื่องสารคดีที่เหมาะสมจะนำมาเป็นบทเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อประโยชน์ในการคัดเลือกสารคดีมาเป็นบทเรียนในหนังสือเรียนภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษา
3. ควรมีการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์คุณค่าของเรื่องประเภทอื่น ๆ ที่ปรากฏในหนังสือเรียนภาษาไทย เช่น ประเภทร้อยกรอง ประเภทนวนิยาย เพื่อที่จะได้ทราบความคิดเห็นของครูและนักเรียน ตลอดจนทราบคุณค่าของเรื่องนั้น ๆ เพื่อนำมาใช้ปรับปรุงบทเรียนในหนังสือเรียนภาษาไทยต่อไป